

اللهم ايد خليفتك سلطان المسلمين وابد سلطنته بعلوها للمكين وثبت
وانصر عساكر الموحدين ودمر اعداءه واعداء الدين آمين بحرمه سيد
الرسالين

(المقدمة في قواعد فن التاريخ واصول مطالعة التواريخ)

تاريخ ياوقايح حقيقة صادقة نك ياخود حكايات غير واقعة كاذبه نك
ضبط ونقلدن عبارت وبعض تواريخ مبنى على الظنون اولق ملايسه سيله
* ان الظن لايعنى من الحق شياً * مؤدا سمجه اكثر ياخطاياى عقل بشر
وتصورات عديمة الوقوع غير معتبره ايله مختل المجتدر وتواريخ صنایع
تعبير وانور برنوع تاريخ دخى وارد ركه معارف وصنایعك ايجاد واختراعنى
حاوى ومنافع وفوائدنى معرفت وتفهمه بادی ومنجنيق والاتنى ووجوه
استعمالاتنى تحصيل وتعلمه مؤدى اولق جهتلىله جمله سندن زياده
كثير المنفعتدر تواريخ ايكى قسمه منقسمه وبرى (تواريخ مقدسه) اولوب
انلر سير صادق الخبر حضرت خير البشر وقصص معتبره انبياء عظام معجزات
ومناقب كرامات عواقب اولياى مبشردر كه انلرك اكثرى نصوص كريمه
كتب سماويه وشواهد النبوه صحاح احاديثيه ومواهب لدينه انفس
قدسيه ايله مبرهن ومقرر در وبرى (تاريخ عامه) در كه مبین احوال ملوك
ودول ومذكر امزجه اقوام وملل ومخبر اجل امور ازمنه اول اولوب
مظهر اسرار * فيه عبرة لاولى الابصار * اولغله عند الفضلاء مرغوب
ومعتبر در بشرط انكه اغراض باطله وابغاض عاطله دن درون عارفان كى
پاك وصاف همان بروصاف حقانى اوصاف وبغير حق التزام وتوقير
ويا بغض ويا تحقير كى ثمره عداوت ونفسانيتدن ورايحه افترا وخلافدن
مانند برك صفصاف صاف اوله زيراتاريخك حقيقى پدرانك اولادواحفادينه
زمانلرينك وقوعات وحادثاتنى حواس مشتركه بنى آدمه انلر منافى
اولد قلرى حالده قرنا بعد قرن عبرت اولق ايچون بحقيقتهم نقل وحكايتلىرى
شو قدر وارد ركه حقيقت مز بوره هر برقرن مرورنده صورت امكان

وقابلتيك بر درجه سنی فوت واضاعه ايدرك بويله كتمد كجد مختلفه العاقبه
 اولور وكذلك معلوم بحر بين احوال دوران ومفهوم سياق سنجان فرتوت
 جهاندر كه بعضا بر فسانه بيمايه متعظم وغرائب سيمای ابن سینا و طاسمات
 كنج كاوجشيداسا متجسم اوله رفق حقيقت حال بی نام ونشان وزير پرده
 كتمانده مجهول و پنهان قالور و بوتقريله اوائل اكثر دول خوار قله
 متصفه اولور هكذار و ميانك تاريخ اقدمنده ندر مضحكات غریبه و افسانه
 بيمایه اعجوبه اولديغی مطالعه ايدنلره مستباندر زیر امالك اسيانك ملل
 واقوام قديمه الايامنه نظرا بورتبه ده جديده ونوظهور اولان دولت
 روميان يله اوائل زماننده بشيوز سنه قدر تار پنجسزجه ممتد الزمان اولمشدر
 بو تقدیر چه بادی قيصران اولان رومولوس كو كب مر ينجك ولدی و دایه
 مر ضعه سی بر ذئب بری اولديغی فسانه سردیانی موجب استغراب اولمز
 تواریخ عتیقه ده بعض خصوصاتك اولدقچه صحتنی تحقیق ایتمك همچون
 انجق بر طریق وارد و طریق مزبور بعض ممتنع الانكار دلائل وآثار
 قالمشدر میدردیو صرف دقت انظار ایلکدر و بوباده تحریر اولان دلائل
 وآثار یالکرا و چه انحصار اوزرددر (دلیل اول) مملکت بابلده بیک طقوز یوز
 سنه مدته علی التوالی مند و متمادی اولمش ارضاد فلكیه ده جمع وقید
 اولمش احوال مر بیه سماویه در که اسکندر انلری رومه نقل و ارسال
 ایلشدر فعلی هذا تاریخ میلاد عیسی صلوات الله علیه و علی بنیدان مقدمی
 ایکی بیک ایکیوزا و توزدرت سنه ده صاعد و بالغ اولان بو نظریات مقیده
 هیأت سمدان اهالی بابلک اقوام ساره دن اقدم اعوام کثیره و قرون وفیره
 موجوده و مجتمعه اولمش ایدو کلمری مستبان و اوان مر قومده ده وقوع اولمش
 اولان حوادث عظیمه کونیه بی كذلك کتب و ضبط ایده بیلش اولدقلمری
 واضح و عیان اولور زیر اظهور صنایع دقیقه لاجرم ثمره کثرت مر ورزماندر
 وطبع بشرده بر امر طبیعی اولان رخاوت جبلیه انلری نیجه بیک سنه انجق
 امر تعیشه اشتغال دن و اکدار روزگار و سبی و ذبیح اعدا و اغیار دن تحفظه

دارا عمبالدنبشقه صنایع و معارف دن البت بی بهره و بطلال براقشدر قیصران
 زمانگرده انکلیر و جرمانیا اقوامی و قریب العهدده تانار قومی و حالا
 افریقانک ثانی قدر محلاری و امری بقاده بعض صورتله پرومملکتی و مکسیقه
 مملکتی و تاییسقاله جمهوردن ماعدالرینگ جله خلقی بو حال اوزره بولنوب
 اراضی مذکوره دهنه قرائت ونه ککابت بیلوز بر احد بولنورایدی (دلیل ثانی)
 شمسک کسوف مرکز سیدر که دیار چینده تاریخ میلاددن ایکی بیک
 یوزاللی سنه مقدم محسوب اولوب حالاجله مکله ارباب هیئت و اهل تنجیم
 عندلرنده صحتی اغلب اولمق اوزره معتبر و مرغو بدر بو تقدیرجه چین خلقی
 دخی اهالی بابه معادلدر یعنی اول انشایه قدر انلرک اویله برواسع و عظیم
 دولتی البت مروردهور و فیره ایله تنظیم و ترتیب ایده کلمش اولدقلری
 بی ریدر وانلرک بویله فائق الامثال و محفوظ و مرصوص اولمیرینه
 باعث اولان خصوص کرک قانون قدیملرینگ و کرک مزاجلرینگ کرکسه
 بیلرنده متعرف و معهود حر وفات و اشاراتک ناطقه اولدقلری لسانلرینگ
 تقریبادرت بیک سنه دنبرو اصلا و قطعاتبديل و تغیرایتمیوب بیک نسقهده تقرر
 ایلدکلریدریرلر اما کرک چین و کرک هند اقوامی حالاموجوده اولان ملل
 و دولک جله سندن اقدم و هنوز بعضلری شنیده سار جهمانیان اولمزدن
 مقدم بو قدر صنایع بدیعه غریبه ایجاد و اختراع ایتمش فرق هنر و روطوائف
 ظرافتسیم ایکن اکثر توارینج عتیقه افرنجیه و سارده انلرک کویا کندو
 دولتلرندن مؤخر و محدث اولمق اوزره محرر اولمیری مضحکه مقوله سی بر امر
 فضیح و مطلقا بر مباحات باطله و کذب صریحدر (دلیل ثالث) دلیلین
 سابقیندن ادنا و اضعفدر و بودلیل حالادولت علیه ابدیه ممالک وسیعه سی
 متعلقاتندن و بحر سفیده کائن باره اطه سنده بولنوب آروندل نام بکر ادنک
 انکلترده اورندل شهرینه نقل ایلدیکی صخاری مرمر اوزرلینه منقور
 و مصور خطوط و پیکر در که انده باعون و عنایت حضرت خالق البشرینه
 حالادولت علیه مظفر زیر حکمنده مقرر و عند القدماء مشهور و معتبر و مقرر

فیلسوفان اشهر اولان اتنه شهرینک تاریخ میلاددن ایکیوز اتمش اوچ سنه
 اقدمی اولدیغی منقور و محرردر لکن الواح مزبورہ نقش و حک اولدقلری
 سقروب وقتندن بیک او جیوز اون سکز سنه دن ایلرویه سبقت ایتموب
 انک وراسی مذهبول و مجھولدر اشته توارنخ عامه قدیمه مدده مضبوط
 اولدقلری منع الانسکار اوقات معلومه انجق بومذ کوراندر (ایمدی) جمیع
 توارنخ عامه قدیمه خلقت عالمه نظر اقریب العهد و جدید و تقریب ادرت بیک
 سنه دن مقدمی مبین اولور تاریخ عدیم و نابید اولمغله مدت مذکورہ دن اول
 اولان احوال اعوام و اممہ اطلاعہ عقول بنی ادم غیر مقتدر و حوادث
 پیشین عالمدن عقل معاش بشر قاصر اولمقدن ناشی انلرتعلیم امت ضمنده
 من قبل الرحمن وحی اولنسان ایات قرآن عظیم الشان واحادیث شریفه
 حضرت منجرد و جهان و اخبار صادقہ کتب سماویہ و الہامات پیغمبران
 ذیشانله معلوم اولوب بونلردن بشقہ شیخ بروجهله بلنزلر و بوانعدامه سبب
 انقلابات مغنیہ کر عالم و فن جہتہ التحریر اخلافه ماجرای گذشته کانی
 اعلام و تقریر ایدن فن تاریخ و صنعت کاتب و تحریرک فواید و فضائلنه
 وقوف و اطلاعده چوق مدت جہالت اقوام و اممدر زیر اتارینخله الفتی
 اولیان قوملرک کافی السابق حالاموجوده اولدقلری کبی سلفده دخی
 فن مزبور ملل مونسه نادره عندلرند، وانلرک بیننده بیله اقل قلیل ایادیده
 متداول ایدی حتی فرانسه و جرمانیا خلقی بیننده بیک در تیوز تاریخ
 میلادنه کلنجیمہ قدر کاتب ایتمکه مقتدر ادم بغایت نادر اسپانیا خلقند، ایسه
 اندر نوادر اولمغله اسپانیوللرک فلدینانده زماننه قدر محرر اولان تاریخلرینک
 اولیله خشک و خشین و کذب ابر اولدقلرینہ سبب بودر و حرف یازمغی
 بلیان بعض قوملر روی ارضک بر قسمنی قهر اضبط و تسخیر ایتشلردر حتی
 جنکیر خانک اسپانک بر قسمنی فتح ایتدیکی مشهور و رایکاندر لکن انک وقایعی
 نہ کندودن ونه اثار تارندن بیننوب انلرک تاریخنی چین خلقی ضبط و ترتیب
 ایتشلر اولمغله بعد زمان اندن بعض لسانہ ترجمہ و تغلیب اولمشدر و اوندہ قوم

مغول و تاتارک دیار او قومی و یازمقدن خبردار دکلمر ایدوکی مصر حدر
 و اورو پاواسیانک برر قسملرینی باقهر و تدبیر ضبط و تسخیر ایدن کی کاوس
 شاه زمانده فیروز شاهک وقت سلطنتندن مقدم اولقدر زمان و فیر صنعت
 کتابت و قرائت جنکیرخان زمانده کی کبی فوق الغایه نادره اولوب انجق
 یوز قومده او قور و یازار ادم بولنور کوجیله ایکی قوم بولنه بیلور ایدی
 بحمد الله الملك الغیور دولت علیه ابدی الدهورک هنوز اوان ظهور کو کبه
 بدرالبدورنده بیله ینه کند و اها لیسندن دخی مورخلری بولند قلمری تاریخ
 اشئاره منظور اولمشدر بر بشقه نوع دلیل دخی واردر که معلومه اولان
 مکتوبانک و مضبوط اولان اوقاتک کرچه جله سنه سابق و فائق اولوب
 لکن انجق بعض قوملرک قدم عظیملرینی تحقیق و اثباتدن بشقه بر فائده
 سائق دکلمر و دلیل مر قوم مصرک خارق عادی و قدیم و عالی بنالری
 و پیران ساحلوردن جهان آساهر ملزندن اهرام تسمیه اولنور معمول و مصنوع
 طاغلیری و تپه لیدر که انلر وقت بدایتلرند بنبرو افراطله چوق اعوام و دهور
 مرورینه تاب آور مقاومت اولمقده درلر و انلرک پک اقدملرینه درت بیک
 سنه دن اقل و دون مدت تعیین ایتمک مشکلمر حتی ایکی بیک ایکیوز بیکرمی
 سنه مقدم هر دو دن نام مورخ قدیم انلری کورد کده مصرده انلرک نه وقتده
 بنا اولمش اولد قلمرینی بیلور هیچ بر راهبسه ظفر باب اوله ما مشدر لکن
 دیرلر که بو اهراملرک بر قاچ بیوکلر بنی حضرت لوط و حضرت شعیب
 و حضرت ادریس علی نبیا و علیهم السلام بنیابور مشلمر درتار یخک نافع
 انسانه واجبه ذمتنی و حقوقنی تعلیم غرضیله اولمقسزین تعلیم و تفهیم
 ایدندر و معلومدر که دلایل شرعیله ایل مدلل یا خود علوم ما طماس سیقیه
 و اصول هندسیه ایله مثبت و منحل اولیان ماده لده انجق صورت
 امکاندن بشقه وجه اولماز پس تاریخده دخی امکاندن غیر بر دلیل قوی
 صحت بولماز و اعتماد کل تحصیلده بالضرور لازم کلز مکر که بر ماده
 مورخین ملل متنوعه دن جم غفیر اتفاق اوزره نحر بر ایدوب شیخ بر فرد

خلافتہ قلیل و کثیر کلام سردایتمش اولیہ مثلا از جملہ مر حوم و مغفرت
 نشان جد بزرگوار حضرت شہنشاہ زمان غازی خداوند کار سلطان مراد
 خان اول علیہ الرحمۃ والغفران حضرت تلیت قوصوا جنکی کبی کہ
 شجاعت و پہلوانی و تنظیم صنوف و ترتیب صفوف عسا کر پہا در سلطانی
 و صنایع حربیہ سر عسکر انبیری اسباب لازمہ ظاہریہ سبیلہ بیلہ در کاہ
 مسبب الاسباب دن نیاز و تضرع فراوان و سجد و تذلل عید انبیری و استمداد
 روحانیت سلطان پیغمبران الہ و جہ روحانی لری بر کاتبہ مظہر فوز و نصرت
 الہی اولوب عشری مقداری عسکر لہ ملل متفقہ شدیدہ دن عبارت
 دریا مثل عسا کر مرتبہ دشمنہ غلبہ کلید ایلد کار بینی کرک اسلام و کرک ملل
 سائرہ تاریخی متفقانہ یازمشردر و حیل حربیہ لرینت اکثری پذیرزی
 جنتمکان سلطان اورخان حضرت تلردن مشاہدہ بیورد قلریدر کہ انلردن
 بعضلری جمع اولوب السنہ متنوعہ یہ نقل و ترجمہ اولمقلہ خدعہ حربیہ
 دار کابلردہ دول افرنجیہ جنکاوران بینندہ (حیل حربیہ سلطان اورخان)
 نامیلہ حالا مستعمل و معتبر در باعون و عنایت خدای منان بو اوان
 سعد اقتران حضرت شاہنشہ زماندہ انطغاء نائرہ فتنہ عظیمہ جہاز و انشاء
 قلاع خاقانی ابدی البنیان و علی الخصوص تخلص حر مین محترمین
 و فتوحات سمع حجاز و تسخیر ممالک عربان خصوص لری دخی و قوعات
 نادرہ جہان و حقا کہ غبطہ اور پادشاہان پیشین دوران اولم لریلہ سرنامہ
 تواریخ زمان اولمشردر و بونلر مستبعد طوق بشر او اور امور خوارق مآثر
 مقولہ لری اولیوب تمام سزاوار سرشت پہلوانی و موافق خصلت صاحبقرانی
 مادہ در زیر اصحاب عقل الہی اولمقلہ مکرم اولد قلری کعبدر القہر
 حق بینانہ اظہر و بی ارتیاب اولوب کندولرہ وحی و الہام ربانی
 اولندیغی ارباب عقل معاد عندلرندہ مسلم اولان طبیعیہ یہ مخالف قوللرینہ
 زہار اعتماد واجب اولماز خلاف عادت باری یہ شہادتک عدم قبولی کتب
 فقہیہ دہ منقولدر شاہنامہ فردوسیدہ بر پہلوانک نفس بدنی نخاسدن مخلوق

ایدو کینه اعتقاد لازمیدر (غایت مافی الباب) بومقوله دروغی حکایتلمحرک
خاصه غیرت وشجاعت اولوق امید یله مصنوع اولوب بوملاحظه یه مبنی
مد احاطه رخصت دخویر یله کلمشدر (بودخی قواعد فن تاریخنددر) که
اگر بر پادشاه فلاطون شعارویا بر سپهسالار بهرام انوار یا خودا کابر دولتدن
بر رجل صاحب اقتدار بر ماده مهمه حقنده ذات وزمانک عقل ودرایتنی
واستعداد و قابلیتنی مقیدومبین اولور بر طرز مخصوص وطور منصوص ایله
حصه دهنده مستمعین اولور بر کلام متین تفوه ایش اولسه کلام مزبوری
کله بکلمه نقل وایراد ایلت لازم اولدیغنی قیدتأکیددن سالمدر بومقوله
حصه مند مفهوم فیلسوف پسندی اولنه جق کلاملرک زیاده انفع توارینخک
جزو اعظمی مقامنده درلر لکن بر کسه یه کندودن مسموع یا خود نالیفات
صحیحه سندن مستفادومبضوع اولمیش بر نسنه بی عطف واسناد بر ماده
تایجاد و مجرد نظیره ستایش شعر ادر اما شعارده لایأس اولان مدح و ثنا
تاریخده بر امر نابرجادر و بورفتار ناسزا مقتضای مسلك اکثر مورخین
قدمادر وسببی انلرک انجق افاده حقیقت مافی البال ایتمکه سعی ودقتدن
زیاده الفاظ و مقاله زیننه و فن انشاده عرض مهارته میل ورغبت
ایتد کلر یدر زیرار عایت سجع وقوافی تکثیر کلامله حق تعبیری اخلال
وافساد وقوت مفهوم تقریری تغییر و بر باد ایتمکه بر امر کافیدر و خزان
بطون معانی اولان عبارات مقدسه و کلام کبرا اغلاق اوزان او قوافیدن
صاف ومبرا اولد قلمری بو حکیمه منتما در لکن نه چاره ارایش الفاظ غوائلی
ساده دلان وسبک عواقلی قوت بلاغت معایندن غافل وشبوه ظرافت
مفاهمیدن ذاهل ایلمکه مقتضای طبیعت لسان اوزره ترکیب وتصویب
اولمش بر عبارته سهل و لایب هر نقدر معنی دار ایسه ده ساقط حیر اعتباردر
توارینخده کرک بیان شمائل واشکال و کرک بعض شهنامه لده کی کبی اعمال
مصورین اولان نقش و تمثال وتصاویر و هیکال خصوص لری دخی اکثر یا
اول کسه بی کاکان تعریف وتبیان ضمننده قیافتنامه سنی بعینه تحریر یا خود

هیکل و تمثالی رسم و تصویر معروضندہ اولاد قلندز ما عدا بلکه تلمیح و تہجیل
 ایچون اعمال اول نورلر فی الواقع مورخ یا مصور هم عصری اولوب کند و ایله
 معارفه سی دخی اولان کبرای دولتک علی وجه الصحه حلیه و تمثالنه کرچه
 مقتدر لر در لکن بونلرک بر غرض نفسانی ضمنتده اولیه برق بی طرفانه محرر
 و مرسوم اولمش اولد قلربی پکده معلوم اولماز و اسلافک تمثال و قیافت نامہ لر بی
 رسم و تحریر ایتمکده اولانلرک حال و واقعه لر بی کایلیق مطالعه عمیقہ ایله
 ملاحظه و تدقیق ایدرک صور مرسومه بی وقوعات مرسومه به توفیق
 و تطبیق برله انلره لایق اولور صور هیاکلی ابتدا صحیفه خاطرہ نقش و تحریر
 ایتمکده محتاج اولنور بوا یسه پک نازک بر امر عسیر در دخی مورخ کذب
 صریحه اجترأ و حقیقت حالی کتم و اخفایتمک اولماز اما اکثر مورخلرک
 ارتکاب دروغ ایتمامش اولد قلربی غیر معتمد بر معنادر در لکن فقیر دخی
 دیر مکده فی الحقیقه مکذبانہ جرات مقوله خبائث اولوب اما کتم حقیقت
 خصوصندہ اگر بر حقیقتک یسانندہ دولت و ملتہ بعض منفعت ملحوظ
 ایسه اندہ سکوت موجب مضرت اولمغله بر نوع تہمت در لکن بر مورخ
 بر خصوص ییانه شروع ایدر کده کرک دولتک و کرک مخصوصا بعض کبرای
 دولتک کندویه کتم ایلتک اوزره تودیع و تحمیل ایلد کلری اسراری
 غوام ناسه افشا و بیان و یالکز جه بر فردی بیله محرم ایتمک موجب تهم اولمقدن
 قطع نظر و قتل من الاوقات اباحه سی جائز و روا کورلیان بعض سری
 کافه اخلافه و بلکه ملل اجنبیه و دول متفرقه یه وقتیه اشاعه و اعلان
 و بین الناس و رد زبان و داستان ایتملو میدر و بر مورخک واجبہ ذمت صنعتی
 بردوات و ملتسک لازمه ناموس سلطنتدن اعظم و اندن زیاده مرعی
 و ملتزمیدر شو قدر واردر که بعد زمان اخلافه تجارب و عبرت اولوب
 باعث دوام دولت اوله جق حقایقندن مسرف دقت ایدرک اتلاف قرطاس
 و مداد ایله تواریخ روز کاری بر باد و هذیان محومانه اوهام و خیالہ بعد
 بعد دخی اذهان سبک مغزانی بر مرتبه دخی اخلال و افساد برله وقتیه خلقک

اندن هیچ فائده مند اولمیه جقلری امر اظهارندن قطع نظر زیر سایه هماوایه
وقایه سنده اسوده تابش اختلال مستریح البسال اولدیغی دولتک اهلای
آیه سنده سمیت افاعی اعدادن امنیتلریچون تعلیم ترکیب تریاق فاروق ایتمک
بدنه بیعنی مدیحه و تسلیتلرله اشغال و اغفال ایدرک انلره بیع سم هلاهل
واماده زهر قاتل ایتمکده برکار عاقل دکدر تواریخ عتیقه نک بعضنده
ملترم انجق فصاحت و بعضی قتل و تدمیر اشقیادن عبارت بعضنده دخی
اکثر مقال تعریف احوال حرب و قتال و بعضنده ایسه ملترم قدم امصار
وامه دار احوال درو بو مورخین مشهور ینک جمله سنک آثارنی علی حده
مطالعہ و تأمل اصعب و هر برنی حفظ و تعقل ایسه تأمل مزبور مشقتندن
اتبیدر واسه تادان مورخین زمان قاعده سنجده تاریخ جدید ضبطنده
وقایع کلیه نک متوقفه اولدقلری امور جزویه صحیحده و افعال مثبتہ محققه بی
و حکومت و سلطنتی بیانه و قوانین و عادت و امرجه و طبیعت و امر تجارت
وزراعت و تحشداهلای دولت و ملت خصوصلرنی ملاحظه و امعانه محتاج
اولنور و علوم ماطیثیقیه و هندسیه و حکمت طبیعیه و امور نظامیه
سیاقلرنده تاریخلر دخی وارد حاصل کلام تحریرانده تنوعات و تفنن
فی العبارات بیحد و پایان اولدقلری کبی تواریخده دخی وادی و وجوهات
وسیع و فراواندر و اوراق حوادث کونیه بی تدارک و تحصیل هر نقدر
آسان و اسهل ایسه فی زماننا بوجه استادان رسیخ ذیلنده وجه لایقی اوزره
تحریر تاریخ اولقدر اعسر و اشکلدر و بوفن جلیل تاریخک نه اولدیغندن
هنوز خبردار دکل ایکن مورخ کچین متورخلرک مانند مداحان قصه لری
مثل و مسلک لری مشوش و مختلدر زیر اونیلتواریخ عامه سنده متصدی
اولدقلری دولت و ملتک و انلرک اعظم اجزاسنک حقوقنی و قوانین و عادتنی
و اخلاق و طبیعتنی و بو خصوصاتک تبدلاتنی و اسباب انقلاباتنی بیاندن
انغماض و بو مقوله امور مهمه بی افاده دن اعراض برله انجق و قوعات
جزویه یومیه ایله اکتفا و تاریخلرنی احوال افراد و حوادث احاد مقوله سی

فروغانله رسیده درجه امتلا ایلمشدر بودخی بی ارتبایدر که بر مورخ مملکت
 اجنبیه به متعلق ترتیب و تمهید ایدیه چکی تاریخی کند و مملکتیه دأر ضبط
 و تقید ایدیه چکی تاریخ قالبه بعینه اصاغه و افراغ ایتمکه قدر تیاب اولماز
 مثلا مورخ فقیر ممالک دولت علیه مستحسن المسالکله دأر ترتیب ایدیه حکم
 تاریخده حسب الاقتضاء نهر نیل و نهر طونه یا زلق لازم کلسه انلرک ممالک
 مزبوره معموره ده سیاق جریان و مسالکله بنی تعریف و توصیفه محتاج دکلم
 لکن باعون و عنایت خدا و عهد شهنشاه کشور کشاده و قوعبولان فتوحات
 سفر حجازده محددا فتح و کشاد اولنان قلاع و بلادی تفصیل و بیان
 ایدیه چک اولدیغده اراضی جدیده مذکورنک جغرافیای مخصوصه سنی
 تحریر و سواحل بحر محیط بصره و یمنه قدر اول حوالینک بر مستقیمه
 خریدنه سنی بیله رسم و تصویر و حوالی مر سومه ملل و حکمرانلرینک
 اخلاق و طبیعتلرینی و عقائد و توره و عاداتلرینی تقریر و تفسیره محتاج اولورم
 اندلس و ایران و فرنگ سفرلرینه دأر عتیق و جدید و افرتوار پنج اولوب لکن
 انلرده اقالیم مزبورنک دول مختلفه و ملل متنوعه سنی و قوانین و ادیان
 و مذاهب و عادات و قدمنی بیان ایدر هیچ بر تاریخ منظور عین امعان
 اولما مشدر و انلر انجق اقوام مزبورنک جنسکری و قیافتلری و لسان
 و مکالمه لری و بعض شروط مصالحه لری کبی ماده لری اعلام و افهام ایدرلر
 کرچه بر مورخ کند و دولت و مملکتی تاریخی تحریر ایشارنده یکی دنیانک
 اراضی مکشوفه جدیده سندن مدید و طویل بحث و تمثیل و بر کوچک بلدهنک
 تاریخی بر دولت وسیعه تاریخی قدر بسط و تفصیل و مصر و بغداد کبی
 وزرای عظام دولتدن بروالی تحت لواسنده کنی قطعنه و افلاق و بغداد
 مثالو بر ملحق بکلیک و الکتور لغت تاریخی بالجمله دولت علیه معظمه تاریخی
 قدر مد و تطویل ایتمک خصوصلرینک دخنی فن تاریخ قواعد مستحسنه
 مر عید سندن اولد قلمی بدیهدر هیها تکه شایان کتب صحیفه زمان اولور
 حوادث بولمیان اوقانده مانند ناساز تعریف بازیمجه دست افشان و رسنبازه

آغاز و تفصیل احوال سور و ضیافات و قید سلاسل و تو جیهات له رسوم
 معلومه دولتی بلاطائل هر بار تکرار ایدرک کلامی دور و دراز ایلمکدن
 دوات و اها الیسنه نه منفعت و عبرت حاصله اوله یاورا کرچه بوذ کر اولونه
 کلان قواعد ضبط و قایع و اصول ترتیب تاریخ نافع اکثر مورخلرک کالینقش
 فی الحجر منقور لوج خاطر لری و انوار اثار ارباب فضل و اقتدار دن منعکس
 مرآت فولاد مناظر لری اولمش ایسه ده تاریخچی کما هو حقه ضبط و تنظیمه
 قادر مورخلرینه پک نادر در معلومدر که تاریخده برمتین و عیان و متنوع
 و لطیف سبک و عباره اولمق و حسب الاحوال الفاظ مر موزه قوللمق لازمدر
 حاصلی تحریر تاریخ قواعدی سار جیع صنایع عقلیه نک قواعد و عوایدی
 کبیر لر اما کرچه هر پیشه و هنر ده قواعد و اصول متعدد و اکثر در ایکن
 استاد کامل و هنرورینه دائم اقل و اندر در حتی بو مقدماتده تعریف و تقریر
 اولنان قواعد مهمه دلمذیر و فواید عظیمه اکبیر نظیر دن مورخ پر تقصیرک
 دخی قلت بضاعه سی سیدیه عجز و قصوری (قلب الاحق فی فیه و لسان
 العاقل فی قلبه) مصداقجه اثار دن معلوم ارباب فهوم اولور بر معنا اولمغله
 نکته شناس حقایق علوم و اشنای ایمای فخوم اولان فضلالی نصفت
 اتمادن قصور و کسور نه عفوایله معامله بیور یله جنی هویدا ایسه ده
 مسترجادر

(ذکر صورت اراده سنیه همایون)

وقتا که بو مقدمه و الاعراض پایه سریر اعلی قلنوب من البدایه الی الانتهایا
 مذهب اکبیر الذهب نظر پادشاه دانا و شیرازه بند پسنند شهنشاه قدر اشنا
 اولوب بو عبدعازبی نوا محض لطف جناب کبریا یله نائل نوازش شهر یار
 جهان ارا بیورلد قدن صکره بر موجب استمدعا بدایت سلطنت حضرت
 خلیفه خدان تینا ابتدا اولمغه رخصت علیه اعطای بیورلمغله مستعینا
 بالله تعالی اول دقیقه وقت سعادت مطلع تاریخ عطا قلندی (هذامن
 فضلر بنا)